

BI 24

Bài dự giải thưởng sản phẩm truyền thông khoa học và công nghệ

Đồng Nai 2012

Xử lý chất thải y tế, sẽ không còn là nỗi lo!

Bài 1: Chất thải y tế hiện đang đi về đâu?

Những năm trước đây Đồng Nai đã quan tâm đầu tư xây dựng hệ thống xử lý chất thải y tế trên địa bàn tỉnh. Tuy nhiên do tốc độ phát triển nhanh của các cơ sở y tế cũng như những vướng mắc trong quy hoạch xây dựng cùng với việc hệ thống xử lý chất thải nhiều nơi đã xuống cấp cũ kỹ và ngưng hoạt động đã kéo theo sự quá tải trong quá trình xử lý chất thải y tế. Hệ thống xử lý chất thải y tế hiện tại chưa đảm bảo đáp ứng yêu cầu rác thải cần phải xử lý của các cơ sở y tế trong toàn tỉnh.

Lò đốt rác xuống cấp, ngưng hoạt động

Hệ thống cơ sở y tế trên địa bàn tỉnh không ngừng phát triển, cùng với đó nhu cầu cần xử lý chất thải y tế cũng không ngừng tăng lên. Hiện tại toàn tỉnh có 17 bệnh viện thuộc tỉnh, 3 bệnh viện thuộc các bộ, ngành, 11 phòng khám đa khoa, 11 trung tâm y tế, 171 trạm y tế xã/ phường và 1.260 cơ sở hành nghề y tư nhân. Theo thống kê của ngành y tế, tổng lượng rác thải từ các cơ sở y tế trên địa bàn tỉnh vào khoảng 2,81 ngàn tấn/năm, (tương đương với 7,7 tấn rải/ngày đêm), trong đó rác thải y tế nguy hại chiếm khoảng 2 tấn/ngày đêm. Theo đánh giá từ ngành y tế, đến nay tất cả các bệnh viện và các trung tâm y tế đã thực hiện tốt việc phân loại và thu gom rác theo quy định của Bộ Y tế. 100% rác thải của các cơ sở y tế công lập và 90% rác thải y tế của các cơ sở ngoài công lập đã được các đơn vị thu gom và xử lý đúng quy định. Tuy nhiên thực tế việc xử lý rác thải y tế trước mắt còn không ít khó khăn. Các lò đốt được đầu tư trước đây nay đã hư hỏng xuống cấp, các cơ sở y tế nhỏ thì sử dụng lò đốt thủ công nên việc xử lý rác y tế chưa đạt theo yêu cầu vệ sinh môi trường.

Trước đây toàn tỉnh có 4 lò đốt rác thực hiện việc xử lý rác thải cho các bệnh viện được đầu tư và đưa vào hoạt động từ những năm 2001, 2002, gồm 3 lò đốt đặt tại các bệnh viện đa khoa khu vực Long Thành, Long Khánh và Định Quán có công suất 300 kg/ngày/lò và 1 lò đốt 1 lò đốt đặt tại Bệnh viện Y Dược cổ truyền hoạt động với công suất từ 800 đến 1.000 kg/ngày. Đến nay các lò đốt này đã xuống cấp, hư hỏng, có nơi đã ngưng hoạt động. Hai lò đốt ở các Bệnh viện đa khoa khu vực Long Thành và đa khoa khu vực Long

Khánh, thời gian gần đây đã ngưng hoạt động, rác thải của các bệnh viện trong khu vực này được thu gom và chuyển về xử lý tại lò đốt ở Bệnh viện Y Dược cổ truyền. Tuy nhiên đến đầu năm nay, lò đốt ở Bệnh viện Y Dược cổ truyền hư hỏng nặng, khi vận hành ảnh hưởng nhiều đến môi trường xung quanh và không còn khả năng oằn mình xử lý rác nữa do đó đã ngưng hoạt động vài tháng nay. Trước tình huống đó, lò đốt tại Bệnh viện ĐKKV Long Khánh được tu sửa lại dùng tạm để giải quyết tình thế rác thải y tế ở khu vực này chưa biết đưa về đâu. Lò đốt tại Bệnh viện ĐKKV Định Quán cũng đang hoạt động một cách miễn cưỡng trước thực trạng tương tự.

Rác thải được đưa đi nơi khác

Hiện tại chỉ có 2 lò đốt rác đặt tại các bệnh viện Đa khoa huyện Cẩm Mỹ và Đa khoa Dầu Giây mới được đầu tư lắp đặt đưa vào sử dụng từ năm 2011 được sản xuất thiết kế theo tiêu chuẩn công nghệ cao của Nhật Bản là đang hoạt động đảm bảo chất lượng. Hai lò đốt này đảm nhiệm xử lý rác thải của bệnh viện trên địa bàn huyện và bệnh viện nằm trong khu vực lân cận, đương nhiên vẫn chưa đáp ứng hết nhu cầu xử lý rác của các cơ sở y tế tại các huyện gần đó. Việc xử lý rác tại các trạm y tế và một số phòng khám đa khoa khu vực hiện đang tiếp tục sử dụng các lò đốt rác thủ công, các lò đốt này không đạt yêu cầu về vệ sinh môi trường cần phải dẹp bỏ.

Trước đây toàn bộ rác thải y tế trên địa bàn Biên Hòa được thu gom và xử lý tại lò đốt đặt ở Bệnh viện Y Dược cổ truyền. Khi lò đốt này ngưng hoạt động thì toàn bộ rác thải y tế thuộc khu vực thành phố Biên Hòa được các đơn vị hợp đồng với công ty TNHH MTV dịch vụ Môi trường Đô thị thu gom bằng xe chuyên dụng và xử lý tại các lò đốt ở Bình Dương và TP. Hồ Chí Minh. Một số bệnh viện tại các huyện cũng xử lý rác thải bằng cách này. Đương nhiên chi phí cho việc thu gom, vận chuyển rác đi xử lý nơi khác là tốn kém hơn nhiều so với việc xử lý rác tại chỗ.

Nhiều bệnh viện có ý kiến phàn nàn về việc tốn tiền cho việc xử lý rác. Trong năm 2011, tỉnh đã phân bổ 3 tỷ đồng từ nguồn quỹ vì sự nghiệp môi trường trong chương trình quốc gia về môi trường hỗ trợ cho các đơn vị y tế trong việc xử lý chất thải y tế, đương nhiên đây chỉ là hỗ trợ phần nào, còn lại chủ yếu vẫn do các cơ sở tự lo. Năm nay nguồn quỹ này được cấp cao hơn với 8,3 tỷ đồng với hy vọng hỗ trợ được nhiều hơn cho các cơ sở y tế trong xử lý chất thải. Tuy nhiên một thông tin mà có lẽ các bệnh viện không mấy

mong đợi mà chúng tôi mới nắm bắt được, có thể từ năm 2013 nguồn hỗ trợ này sẽ bị cắt với lý do khung viện phí mới đã tính trong đó tất cả các chi phí hoạt động của bệnh viện.

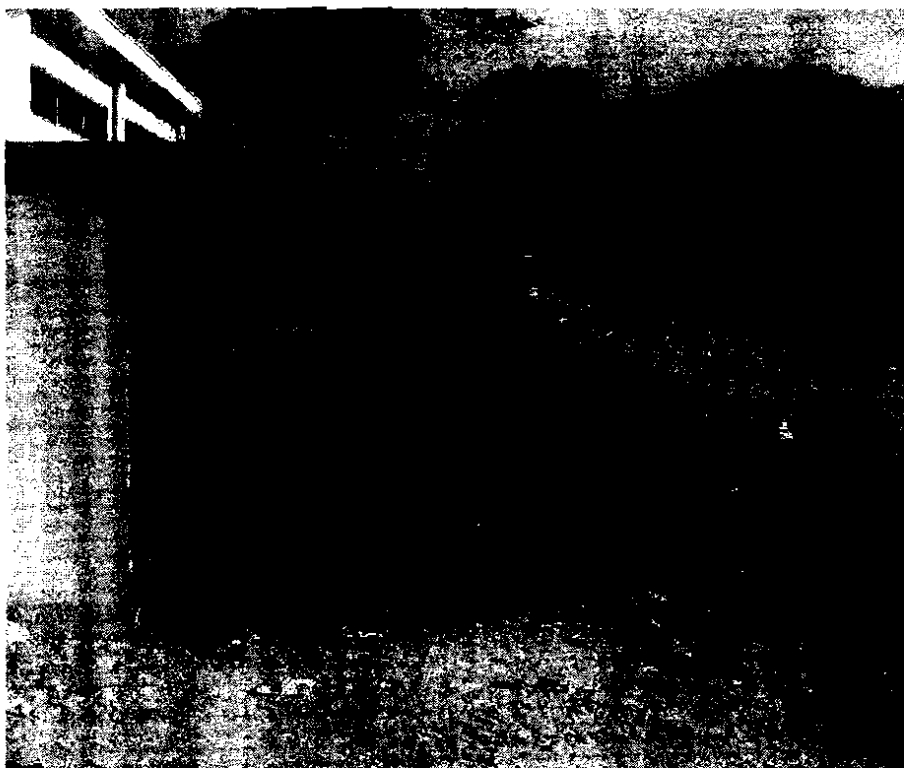
Hệ thống xử lý nước thải đều phải đầu tư lại

Nếu so sánh vấn đề xử lý chất thải rắn như đã nêu trên thì việc xử lý chất thải lỏng y tế (nước thải) có phần khả quan hơn. Từ trước đến nay tất cả các bệnh viện, các trung tâm y tế, các phòng khám đa khoa đều có hệ thống xử lý nước thải tuy nhiên nhiều nơi hệ thống này cũng đã xuống cấp tạo nên thực tế nước thải đầu ra một số nơi chưa đạt tiêu chuẩn quy định. Thậm chí có những nơi trong quá trình xây dựng lại cơ sở, hệ thống xử lý nước thải cũ ngừng hoạt động, nước thải ngay cả ở khu vực xét nghiệm cũng được xả thẳng ra môi trường theo hình thức tự thấm mà không qua xử lý (như tại Bệnh viện đa khoa huyện Trảng Bom trước đây).

Theo số liệu do ngành y tế cung cấp, tổng lượng nước thải y tế phát sinh trên địa bàn tỉnh mỗi ngày đêm khoảng 5.066m³ nước thải. Do hệ thống xử lý nước thải trước đây cũ kỹ xuống cấp nên vừa qua các bệnh viện đều có trong danh sách phải đầu tư lại hệ thống xử lý nước thải. Hiện tại có 6 bệnh viện mới được đầu tư đưa vào vận hành hệ thống xử lý nước thải theo công nghệ AAO của Nhận Bản đạt tiêu chuẩn nước thải đầu ra, cụ thể ở các bệnh viện đa khoa TP. Biên Hòa, Bệnh viện Phổi, đa khoa Dầu Giây, Cẩm Mỹ, Vĩnh Cửu, Y Dược cổ truyền. Với hai bệnh viện Đa khoa Tân Phú và ĐKKV Long Khánh hiện tại hệ thống xử lý nước thải đã cũ kỹ lạc hậu nhưng vẫn đang vận hành vì bệnh viện đã có dự án đầu tư xây mới, trong dự án có cả hạng mục hệ thống xử lý nước thải theo công nghệ tiên tiến. Các bệnh viện còn lại đang trong quá trình xây dựng hoặc đã có tên trong dự án đầu tư hệ thống xử lý chất thải y tế công nghệ mới đã được tỉnh phê duyệt, dự kiến thực hiện trong hai năm 2012, 2013.

Tại các trung tâm y tế nếu nói theo kiểu thống kê thì đều đã có hệ thống xử lý nước thải. Tuy nhiên trên thực tế chỉ có các trung tâm y tế các huyện Xuân Lộc, Cẩm Mỹ, Thống Nhất, Trung tâm Y tế Dự phòng tỉnh, Trung tâm Chăm sóc sức khỏe sinh sản có hệ thống xử lý nước thải mới được đầu tư hoạt động đạt yêu cầu. Các trung tâm còn lại hệ thống xử lý nước thải đều đã cũ kỹ, xuống cấp nên chưa đạt một số tiêu chuẩn quy định. Tại các trạm y tế vẫn đang sử dụng hệ thống xử lý nước thải kỵ khí (hầm tự hoại).

Một số phòng khám đa khoa tư nhân chưa xử lý nước thải theo quy định. Với nhiều cơ sở y tế vấn đề xử lý chất thải vẫn đang cần được quan tâm giải quyết.

Lò đốt thủ công bằng xi măng tại Bệnh viện đa khoa Trảng Bom trước đây

Bài 2: Tín hiệu vui cho vấn đề chất thải y tế

Nếu nhìn vào thực trạng tình hình xử lý chất thải y tế hiện nay thì quả là đáng lo ngại. Lo ngại là cần thiết nhưng có một thông tin lạc quan mà có lẽ mọi người đều mong đợi, hiện tại ngành y tế đang phối hợp với các ngành chức năng triển khai thực hiện các dự án đầu tư xử lý chất thải y tế đạt tiêu chuẩn công nghệ cao. Và, một cán bộ phụ trách lĩnh vực này đã quả quyết: đến 2015 chúng ta sẽ có một hệ thống xử lý chất thải y tế toàn tỉnh đạt yêu cầu vào hạng tốt nhất nước!

Thiếu gì đầu tư đó

Không phải đợi đến bây giờ khi hệ thống xử lý chất thải y tế (bao gồm cả chất thải rắn và chất thải lỏng) đã quá già cỗi không thể tiếp tục oản mình

gánh cả gần chục tấn rác mỗi ngày thì ngành y tế mới nghĩ đến chuyện tham mưu cho tỉnh đầu tư mới hệ thống xử lý chất thải y tế. Thực ra kế hoạch “thay mới” này đã được bàn tính từ 3 năm trước đây, tuy nhiên một phần do vướng tình hình quy hoạch, rồi lại ảnh hưởng tình hình kinh tế thế giới và trong nước nên các dự án đầu tư xử lý chất thải y tế bị lùi thời điểm đầu tư lại. Hiện tại các dự án đang và chuẩn bị được thực hiện, với tiến độ triển khai như hiện nay, dự kiến đến cuối năm 2013, về cơ bản hệ thống xử lý chất thải y tế tại các bệnh viện được hoàn thành với công nghệ tiên tiến tiêu chuẩn quốc tế.

Trước hết nói về vấn đề xử lý rác y tế trên địa bàn TP. Biên Hòa, hiện tại ngành y tế đang phối hợp với Công ty TNHH MTV Dịch vụ môi trường đô thị thực hiện xây mới lò đốt rác y tế với công suất 5 tấn/ngày, vốn đầu tư khoảng 15 tỷ đồng. Đây là lò đốt tập trung, đặt tại khu vực Nghĩa trang Long Bình. Sau khi xây dựng xong sẽ do Công ty TNHH MTV Dịch vụ môi trường đô thị quản lý và vận hành. Lò đốt này được đầu tư với tiêu chuẩn công nghệ quốc tế, công suất lớn như vậy sẽ đảm bảo đáp ứng nhu cầu cần xử lý rác của tất cả các cơ sở y tế thuộc hệ công lập lẫn tư nhân trên địa bàn thành phố Biên Hòa. Trước đây dự án này được lên kế hoạch triển khai từ năm 2009 và dự kiến hoàn thành ngay trong năm. Tuy nhiên tiến độ thực hiện chậm vì vướng việc chọn địa điểm xây dựng (chọn xây dựng ở phường Trảng Dài nhưng không phù hợp nên phải chuyển địa điểm), sau đó tiếp tục vướng nội dung quy định trong Nghị quyết 11 về vấn đề đầu tư xây dựng. Hiện tại công trình đang được triển khai, và với tiến độ lắp đặt như hiện nay, dự kiến sẽ hoàn thành đưa vào vận hành ngay trong quý III này. Như vậy vấn đề rác thải y tế ở Biên Hòa coi như đã yên tâm.

Một dự án lớn được tỉnh phê duyệt từ năm 2011 và đang được đấu thầu thực hiện đó là dự án đầu tư xây dựng hệ thống xử lý chất thải y tế tại 6 bệnh viện trên địa bàn tỉnh với tổng vốn đầu tư gần 93 tỷ đồng từ nguồn ngân sách. Trong 6 bệnh viện thuộc dự án này có các đơn vị nằm trong địa giới Biên Hòa gồm: Bệnh viện đa khoa Đồng Nai cơ sở 1 tại phường Quyết Thắng (hiện hữu), Bệnh viện đa khoa Thống Nhất, Bệnh viện Nhi đồng Đồng Nai đều được đầu tư xây dựng hệ thống xử lý nước thải y tế theo công nghệ AAO Nhật Bản, quy mô và công suất xử lý phù hợp với lượng giường bệnh của từng đơn vị. Bệnh viện đa khoa huyện Nhơn Trạch được đầu tư

nâng cấp hệ thống xử lý nước thải theo công nghệ tiên tiến với công suất xử lý khoảng 100m³/ngày đêm, đảm bảo cho quy mô 100 giường bệnh. Riêng với hai bệnh viện ĐKKV Định Quán và ĐKKV Long Thành, bên cạnh hệ thống xử lý nước thải còn tiến hành đầu tư xây dựng lò đốt rác hai buồng có công suất xử lý từ 50 đến 70 kg rác/giờ, đảm bảo xử lý chất thải rắn tại viện. Lò đốt rác hai buồng đảm bảo xử lý rác tốt hơn, ở buồng thứ nhất nhiệt độ nung khoảng 700 độ, lên đến buồng thứ hai nhiệt độ nung lên tới 1.300 độ, khi xử lý rác sẽ không còn bốc khói, an toàn hơn với môi trường. Trước đây các lò đốt được thiết kế theo mô hình một buồng chưa đáp ứng yêu cầu công nghệ xử lý rác.

Với Bệnh viện đa khoa Đồng Nai công trình đang xây dựng, trước đây hạng mục xử lý nước thải được lập kế hoạch theo công nghệ cũ, đến nay để phù hợp với một công trình hiện đại tầm cỡ quốc tế hạng mục này đã được điều chỉnh theo công nghệ mới vốn đầu tư lên tới 65 tỷ đồng, trình tự duyệt điều chỉnh đang được thực hiện.

Và hướng đến đầu tư toàn diện

Theo kế hoạch bảo vệ môi trường của ngành y tế năm 2013, ngành phấn đấu hướng đến mục tiêu xử lý triệt để, đảm bảo vệ sinh môi trường 100% chất thải rắn và chất thải lỏng nguy hại, có nguy cơ lây nhiễm phát sinh từ các bệnh viện, các trung tâm y tế và các cơ sở y tế trên địa bàn tỉnh bằng hệ thống lò đốt rác và hệ thống xử lý nước thải y tế đạt yêu cầu công nghệ cao. Theo đó ngành sẽ đẩy nhanh tiến độ thực hiện các dự án xử lý chất thải y tế nhằm bảo vệ môi trường, tạo thêm điều kiện cho các cơ sở y tế nâng cao hiệu quả phục vụ chăm sóc sức khỏe nhân dân trên địa bàn tỉnh.

Với 17 bệnh viện trong tỉnh, quá trình đầu tư nâng cấp, xây mới đều được điều chỉnh đưa hạng mục đầu tư cho xử lý chất thải y tế đạt tiêu chuẩn vào trong công trình. Bên cạnh 6 bệnh viện nằm trong dự án đang được triển khai như đã nêu ở trên, các bệnh viện như Đa khoa huyện Cẩm Mỹ, Dầu Giây, Vĩnh Cửu ...trong công trình xây mới đều có lắp đặt hệ thống xử lý nước thải và lò đốt rác công nghệ tiên tiến; các bệnh viện Da Liễu, Đa khoa Biên Hòa, Y Dược cổ truyền, Bệnh viện Bệnh phổi cũng đều đã được đầu tư hệ thống xử lý nước thải cùng với việc nâng cấp, xây mới bệnh viện. Hai bệnh viện Đa khoa Tân Phú và ĐKKV Long Khánh hiện đã có dự án đầu tư

xây mới bao gồm cả hạng mục hệ thống xử lý chất thải quy mô phù hợp với số lượng giường bệnh được giao.

Bác sĩ Bạch Thái Bình – Trưởng phòng Kế hoạch – Tài chính Sở Y tế cho biết: hiện nay ngành y tế đang tiếp tục chuẩn bị thực hiện dự án đầu tư xây dựng hệ thống xử lý chất thải y tế đối với các trung tâm y tế và các trạm y tế trong tỉnh giai đoạn 2011 – 2015. Theo đó kinh phí đầu tư cho hệ thống này dự kiến khoảng 99 tỷ đồng từ ngân sách tỉnh. Dự án này tập trung xây dựng lắp đặt hệ thống xử lý nước thải tại các trung tâm và các trạm y tế (chất thải rắn sẽ được tập trung xử lý tại các lò đốt thuộc bệnh viện có trên địa bàn). Đồng thời lắp đặt một số lò đốt rác thải y tế với công suất nhỏ tại các trạm y tế thuộc địa bàn vùng sâu, vùng xa như xã Phú Lý (Vĩnh Cửu), xã Nam Cát Tiên (Tân Phú)...để tiện lợi cho việc xử lý rác mà không cần phải vận chuyển quá xa. Trong dự án này có cả việc đầu tư 10 xe chuyên dụng thu gom rác ở các cơ sở y tế trên địa bàn huyện, các trạm y tế, các trung tâm y tế về điểm xử lý rác thải đặt tại các bệnh viện trong khu vực. Như vậy nếu chỉ tính riêng hai dự án lớn đầu tư cho vấn đề xử lý chất thải y tế từ nay đến 2015 đã xấp xỉ gần 200 tỷ đồng, nếu tính chung cả các hạng mục đầu tư hệ thống này tại các bệnh viện thì kinh phí cho vấn đề xử lý chất thải y tế nằm trong khoảng 350 tỷ đồng.

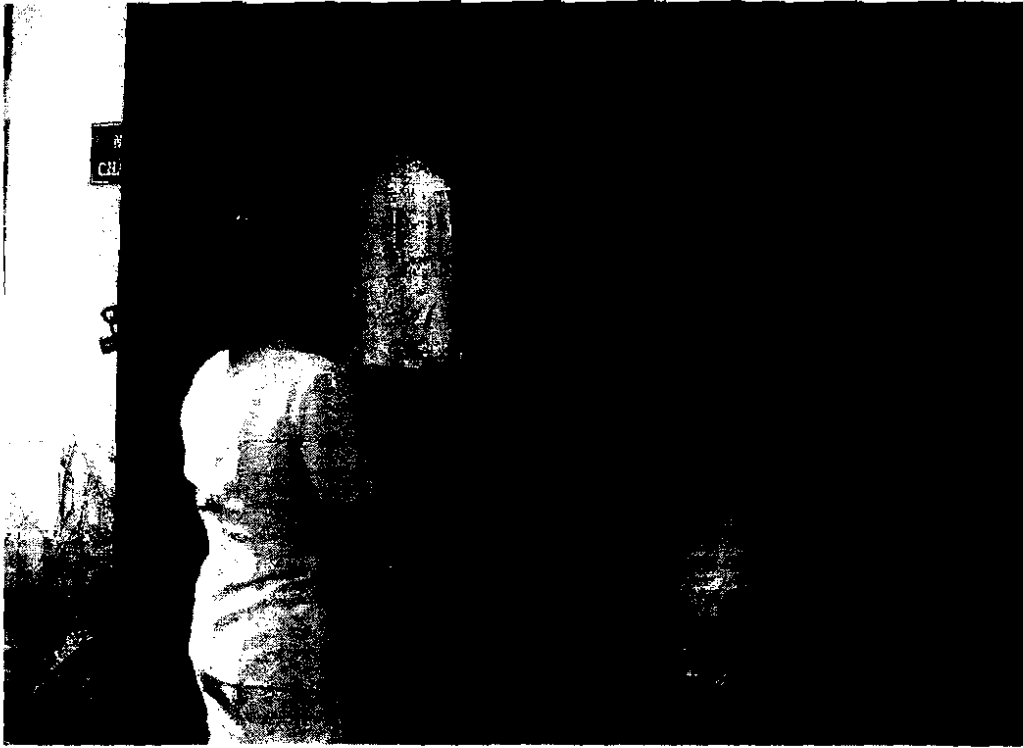
Trao đổi với chúng tôi bác sĩ Bình nói trong tin tưởng: với việc tăng tốc đầu tư như hiện nay chúng tôi tin đến năm 2015 toàn bộ hệ thống xử lý chất thải y tế tại tỉnh ta sẽ được xếp vào hạng tốt nhất nước, đáp ứng yêu cầu về vấn đề bảo vệ môi trường. Khi các dự án được thực hiện toàn tất nỗi lo về việc xử lý rác thải y tế sẽ lùi vào quá khứ, các bệnh viện, các cơ sở y tế sẽ không còn canh cánh chất bóp hầu bao để lo thêm kinh phí chuyển rác thải đi sang tỉnh khác xử lý cũng như trần trọc với vấn đề nguồn nước thải đầu ra không đạt yêu cầu, không đảm bảo vệ sinh môi trường. Ngày đó sẽ không còn xa xôi!

Thanh An

(Hoàng Thị Bích Phú – Báo Lao động Đồng Nai)

Sở Y tế kiểm tra việc phân loại rác y tế tại Bệnh viện ĐK Trảng Bom

Sở Y tế kiểm tra phân loại rác y tế tại Bệnh viện Nhi đồng Đồng Nai